

ADAM TRAJAN – KŇAZ, SPISOVATEĽ, EXULANT

Adam Trajan sa narodil v Čechách okolo roku 1586. Teológiu skončil na univerzite v Prahe. Po bitke na Bielej hore (8. novembra 1620) odišiel z Čiech do Horného Uhorska, na Považie, do Drahoviec pri Piešťanoch, kde aj pôsobil ako kňaz.

Písal poéziu i prózu, náboženskú, historickú aj autobiografickú literatúru v latinskom jazyku. Medzi jeho významné diela patrí traktát (=stredoveký vedecký spis, obyčajne náboženského alebo filozofického obsahu) o morovej epidémii v Čechách. V tomto literárnom diele reprezentoval svoje hlboké náboženské cítenie a presvedčenie. V rukopise ostala jeho filozoficko-historická rozprava "História o vojnách". Svoje vyhnanstvo z vlasti oplakal v r. 1632 v elegickej básni "Exilium Adami Trajani Beneschoviny" - Exil Adama Trajana z Benešova. Významné sú aj jeho literárne práce "Starých kmetu nepohoda" a "Paut betlemská".

Pre obyvateľov Piešťan a ich kúpeľných hostí je táto výnimočná stredoveká osobnosť významná najmä preto, že je autorom oslavnej básne SALUBERRIMAE PISTINIENSES THERMAE - Veľmi liečivé (slávne, uzdravujúce) piešťanské kúpele. Tento latinsky písaný nadpis chválospev na naše svetoznáme kúpele sa nachádza na priečelí kúpeľného mosta od strany mesta. Báseň bola písaná v blízkych Drahovciach roku 1642, keď A. Trajan mal už 76 rokov. V básni ospieval zázračnú ozdravujúcu moc termálnych piešťanských prameňov, čo možno v istom zmysle považovať za ich prvú reklamu.

To, že bol exulantom, vyhnancom, sa dá predpokladať z posledných veršov je básne, keď hovorí: „Sedemdesiat a šesť rokov už v živote čítam, - ŽIVOT TO? ACH, UŽ NIE! VO VYHNANSTVE TULÁKOM SOM!“ ...

Jeho menom je pomenovaný najvýdatnejší termálny prameň v Piešťanoch, najväčšie piešťanské sídlisko a výletná loď, ktorá v čase kúpeľnej sezóny premáva na jazere Slňava. Adam Trajan má v Piešťanoch - blízko hudobného pavilónu - svoju sochu od akademického sochára L. L. Polláka a pamätnú dosku v mestskom parku.

Oslavnú báseň z latinčiny do súčasnej spisovnej slovenčiny preložil Augustín Rebbo, ktorý ako odborník poznával a riešil problémy tunajšieho termálneho fenoménu.

Adam Trajan - Čech z Benešova, duchovný pastier cirkevnej obce v Drahovciach, magister slobodných umení venoval svoju oslavnú báseň - ako to on sám píše: „... pánom županom, urodzeným a udatným pánom rytierom, premúdrym pánom richtárom, mešťanom a všetkým občanom prekvitajúceho a slávneho kráľovstva Uhorského.“

Ako exulant žil v Šoproni, Žiline. Dosiaľ nie je presne známe, aké bolo jeho pastoračné poslanie v susedných Drahovciach, kde tiež určitý čas žil a pôsobil. Nepoznáme ani rok jeho skonu. V každom prípade ďakujeme Bohu, že poznal piešťanské liečivé pramene a že ich tak skvele ospieval vo svojej jedinečnej básnickej skladbe.

M. Tóth, kronikár Cirkevného zboru ECAV Piešťany